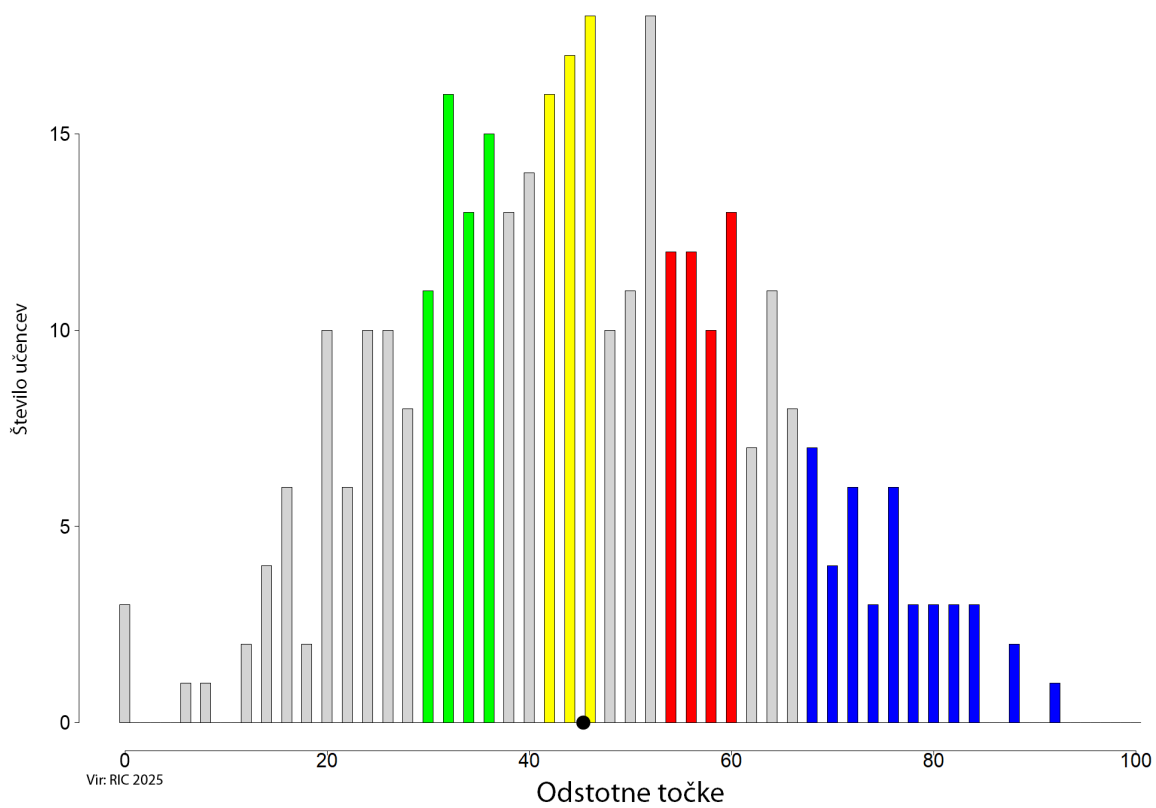

Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard – slovenščina

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NIS) (NPZ, 6. razred, 2025, N = 349)

Slika: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje se uvrščajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Pet nalog preverja bralno razumevanje neumetnostnega besedila (osem postavk).

Taksonomske stopnje: Pet nalog (osem postavk) preverja znanje na I. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V območju so naloge s kratkimi zaprtimi odgovori, naloge alternativne izbire in izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – prepišejo naslov besedila (**naloga 1.01.1**), v besedilu poiščejo bistvene podatke (**naloga 1.02.1, 1.05.1 in 1.06.1**), presodijo dane trditve glede na besedilo (**naloga 1.03.1, 1.03.2 in 1.03.4**);
- prepoznajo okoliščine nastanka besedila in povedo, iz katerih prvin besedila so jih prepoznali – ugotovijo, kaj opisuje prebrano besedilo (**naloga 1.01.2**).

Učenci prepoznajo, kaj opisuje prebrano besedilo. Poiščejo naslov besedila in najosnovnejše izpostavljene informacije v besedilu ter s kratkimi odgovori odgovorijo na nekatera preprosta vprašanja.

Zgled: **naloga 1.01**

Umetnostno besedilo

Vsebine: Tri naloge (tri postavke) preverjajo bralno razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Tri naloge (tri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge zaprtega tipa s kratkim odgovorom, naloge alternativne izbire, in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- prepoznajo avtorja umetnostnega besedila (**naloga 2.01.2**);
- ločijo glavne in stranske književne osebe – poiščejo glavno književno osebo (**naloga 2.02.2**);
- ubesedijo svojo domišljjsko predstavo književnih oseb – presodijo dane trditve glede na besedilo (**naloga 2.03.2**).

Učenci prepoznajo avtorja besedila in glavno knjižno osebo ter nekaj osnovnih informacij v besedilu.

Zgled: **naloga 2.02**

(Prva postavka naloge spada v rumeno, druga pa v zeleno območje).

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje se uvrščajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med spodnjo in zgornjo polovico dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V rumeno območje so se uvrstile tri naloge (tri postavke), ki preverjajo bralno razumevanje neumetnostnega besedila, in ena naloga (ena postavka), ki preverja jezikovno znanje.

Taksonomske stopnje: Tri naloge (tri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji in ena naloga (ena postavka) na II. stopnji.

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge s kratkimi zaprtimi odgovori in dopolnjevanja brez nabora.

Učenci:

- povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – presodijo dano trditev glede na besedilo (**naloga 1.03.3**), dopolnijo poved s podatki iz besedila (**naloga 1.04.2**), odgovorijo na vprašanje o bistvenih podatkih, kjer v kratkem odgovoru navedejo tudi dolžinsko mersko enoto (**naloga 1.06.2**);
- razvijajo skladenjsko zmožnost: iz niza besed tvorijo vprašalno poved (**naloga 1.10.1**).

Učenci poiščejo več informacij v besedilu. Odgovarjajo na preprosta vprašanja s kratkimi odgovori in s podatki dopolnjujejo povedi. Iz danih besed tvorijo vprašalno poved, s čimer izkažejo osnovno slovnično in pravopisno znanje.

Zgled: **naloga 1.10**

Umetnostno besedilo

Vsebine: V rumeno območje so se uvrstile tri naloge (tri postavke), ki preverjajo bralno razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Tri naloge (tri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge izbirnega tipa z enim pravilnimi odgovorom, alternativnega tipa in naloge kratkih zaprtih odgovorov.

Učenci:

- prepoznajo in uporabijo jezikoslovni izraz naslov – prepišejo naslov besedila (**naloga 2.01.1**);
- ubesedijo svojo domišljjsko predstavo književnih oseb – presodijo dano trditev glede na besedilo (**naloga 2.03.1**);
- sprejmejo in razumejo dogajanje, povezano v trden vzročno-posledični sistem (**naloga 2.04.1**).

Učenci prepišejo naslov besedila in prepoznavajo več osnovnih informacije v besedilu.

Zgled: **naloga 2.04**

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje se uvrščajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V rdeče območje se je uvrstila ena naloga (dve postavki), ki preverja bralno razumevanje neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Ena naloga (dve postavki) je preverjala znanje na I. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V rdečem območju je naloga kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

- povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – v besedilu poiščejo bistvene podatke in jih navedejo v obliki kratkih odgovorov (**nalogi 1.06.3 in 1.06.5**).

Učenci poiščejo večino glavnih informacij v besedilu.

Zgled: **naloga 1.06**

(V rdeče območje spadata tretja in peta postavka naloge. Prva postavka se je uvrstila v zeleno območje, druga v rumeno, četrta in šesta postavka pa spadata v modro območje.)

Umetnostno besedilo

Vsebine: V rdeče območje sta se uvrstili dve nalogi (dve postavki), ki sta preverjali bralno razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Dve nalogi (dve postavki) sta preverjali znanje na I. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V rdečem območju sta nalogi kratkega zaprtega odgovora in izbirnega tipa z več pravnimi odgovori.

Učenci:

- ločijo glavne in stranske književne osebe – ločijo ne le glavne, ampak tudi stranske osebe (**naloga 2.02.1**);
- ubesedijo svojo domišljjsko predstavo književnih oseb – presodijo dano trditev glede na besedilo (**naloga 2.03.3**).

Učenci prepoznajo vse književne osebe in poiščejo večino bistvenih informacij.

Zgled: **naloga 2.02**

MODRO OBMOČJE

V modro območje se uvrščajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje so se uvrstile tri naloge (tri postavke), ki preverjajo bralno razumevanje neumetnostnega besedila, in tri naloge (tri postavke), ki preverjajo jezikovno znanje.

Taksonomske stopnje: Dve nalogi (dve postavki) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji in štiri naloge (štiri postavke) na II. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V območju so naloge kratkega zaprtega odgovora, dopolnjevanja brez nabora ter dopolnjevanja s preoblikovanjem.

Učenci:

- povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – dopolnijo poved s podatki iz besedila (**naloga 1.04.1**), v besedilu poiščejo bistvene podatke in jih navedejo v obliki kratkih odgovorov, pri čemer upoštevajo veliko začetnico (**naloga 1.06.6**), navedejo podatke iz besedila, pri čemer razumejo pojem kulturna znamenitost (**naloga 1.07.1**);
- razvijajo zapis bolj znanih besed s kritičnimi glasovi – s soglasniškim sklopom lj (**naloga 1.06.4**);
- prepoznajo, ponazorijo in uporabijo naslednje jezikovne izraze: osebno lastno ime, zemljepisno lastno ime in stvarno lastno ime – prepoznajo ime reke Ljubljane kot zemljepisno lastno ime (**naloga 1.08.1**);
- razvijajo pravopisno zmožnost: zapis glavnih števnikov do 100 z besedami (**naloga 1.09.2**).

Učenci v besedilu zanesljivo poiščejo zahtevane informacije, pri čemer izkazujejo razumevanje besedila. Pri zapisu odgovorov uporabljajo nekatera slovnična in pravopisna pravila.

Zgled: **naloga 1.09**

Umetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje so se uvrstile tri naloge (pet postavk), ki preverjajo bralno razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Ena naloga (ena postavka) preverja znanja na I. taksonomski stopnji in dve nalogi (štiri postavke) na II. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: Naloge modrega območja spadajo med naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja ter kratkega zaprtega in polodprtega tipa.

Učenci:

- razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov – določijo začetek dogajanja (**naloga 2.06.1**), konec dogajanja (**naloga 2.06.2**) in osrednje dogodke (**naloga 2.06.3**);
- razumejo značaj in ravnanje književne osebe, ki doživlja take dogodivščine, kot bi si jih želeli doživljati sami – odgovorijo na vprašanje o določenem dogodku (**naloga 2.07.1**);
- oblikujejo svoje stališče do ravnanja književnih oseb – oblikujejo vprašanje, ki bi ga postavili glavni osebi (**naloga 2.08.1**).

Učenci zanesljivo sledijo poteku dogajanja in pokažejo razumevanje osrednje teme besedila.

Zgled: **naloga 2.06**

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Kot najzahtevnejša se je izkazala ena naloga (ena postavka) ob branju neumetnostnega besedila in štiri naloge (šest postavk), ki so preverjale jezikovno znanje, ter ena naloga (tri postavke), ki je preverjala zmožnost pisnega sporočanja.

Taksonomske stopnje: Štiri naloge (šest postavk) so preverjale znanje na II. taksonomski stopnji ter ena (štiri postavke) na III. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge dopolnjevanja s preoblikovanjem, kratih zaprtih odgovorov in kratki pisni sestavek.

Učenci manj uspešno:

- povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – poiščejo vse kulturne znamenitosti kraja, navedene v besedilu (**naloga 1.07.2**);
- prepoznajo, ponazorijo in uporabijo naslednje jezikovne izraze: osebno lastno ime, zemljepisno lastno ime in stvarno lastno ime – pravopisno pravilno zapišejo pojem Ljubljana (**naloga 1.08.2**), prepoznajo ime Ljubljansko barje kot zemljepisno lastno ime (**naloga 1.08.3**), pravopisno pravilno zapišejo pojem Ljubljansko barje (**naloga 1.08.4**);
- razvijajo pravopisno zmožnost: zapis vrstilnih števnikov do 100 z besedami – z besedo zapišejo vrstilni števnik in z njim dopolnijo poved (**naloga 1.09.1**);
- razvijajo skladenjsko zmožnost: iz niza besed tvorijo vprašalne povedi – zapišejo končno ločilo povedi (**naloga 1.10.2**);
- tvorijo besedilo določene vrste (opis kraja) – opišejo kraj s pomočjo podatkov v miselnem vzorcu (**nalogi 1.11.1 in 1.11.2**), tvorijo zaokrožen in dovolj dolg opis kraja (**naloga 1.11.3**);
- razvijajo pravopisno zmožnost: v svojih besedilih upoštevajo osnovna pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in estetskost pisave (**naloga 1.11.4**).

Učenci so manj uspešni pri iskanju več istovrstnih informacij v besedilu in uporabi različnih pravopisnih pravil. Manj uspešni so tudi pri tvorjenju pravopisno in slovnično pravilnih pisnih sestavkov ustrezne dolžine. Prav tako ne zmorejo medpredmetnega prenosa znanja.

Zgled: **naloga 1.11**

Umetnostno besedilo

Vsebine: Štiri naloge (štiri postavke) preverjajo bralno razumevanje umetnostnega besedila, ena naloga (ena postavka) jezikovno znanje ter ena naloga (dve postavki) poustvarjanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Ena naloga (ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji, tri naloge (tri postavke) na II. taksonomski stopnji in ena (tri postavke) na III. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge kratkega zaprtega odgovora, naloge alternativne izbire, izbire z enim pravilnim odgovorom in naloga kratkega pisnega sestavka.

Učenci manj uspešno:

- ubesedijo svojo domišljjsko predstavo književnih oseb – presodijo dano trditev glede na besedilo (**naloga 2.03.4**);
- določijo, o čem govori umetnostno besedilo (**naloga 2.05.1**);
- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (**nalogi 2.09.1 in 2.10.1**);
- pišejo fantastične zgodbe – nadaljujejo zgodbo glede na iztočnico (**nalogi 2.11.1 in 2.11.2**);
- razvijajo pravopisno zmožnost: v svojih besedilih upoštevajo osnovna pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in estetskost pisave (**naloga 2.11.3**).

Učenci ne izkazujejo poglobljenega razumevanja oz. sposobnosti analitičnega branja besedila, zato niso uspešni pri iskanju vseh zahtevanih informacij. Prav tako manj uspešno povzemajo teme umetnostnega besedila. Ne razumejo vseh motivov za ravnanje književnih oseb in večino njihovih vzročno-posledičnih odzivov, kar kaže na težave pri doseganju višjih kognitivnih ravni, ki vključujejo interpretacijo, utemeljevanje, povezovanje in vrednotenje informacij. Samostojno ne tvorijo ustrezno dolgega, zaokroženega in povezanega sestavka, ki bi bil pravopisno in slovnično pravilen.

Zgled: **naloga 2.11**

Specifikacijska tabela (slovenščina, NIS, 6. razred, NPZ 2025)

I. del, neumetnostno besedilo: prirejeno po: Vrhnika (<https://sl.wikipedia.org/wiki/Vrhnika>. Pridobljeno: 21. 11. 2024.); Milan Orožen Adamič in drugi (1985). Krajevni leksikon Slovenije. Ljubljana: DZS.

Oznaka naloge	Točke	Vsebina	Zmožnost	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomske stopnje	Območje	
1.a	01.1	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	zeleno
1.b	01.2	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	prepoznajo okoliščine nastanka besedila in povedo, iz katerih prvin besedila so jih prepoznali	M	I	zeleno
2	02.1	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	zeleno
3.a	03.1	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	zeleno
3.b	03.2	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	zeleno
3.c	03.3	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	rumeno
3.d	03.4	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	zeleno
4	04.1	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	modro
	04.2	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	rumeno
5	05.1	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	zeleno
6.a	06.1	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	zeleno
6.b	06.2	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	rumeno
6.c	06.3	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	rdeče
	06.4	1	Jezik	Jezikovno znanje	razvijajo zapis bolj znanih besed s kritičnimi glasovi (npr. s polglasnikom, z u, z nezvočnikom na koncu ali na sredi besede, z zvonečim/nezvonečim v na začetku besede, s soglasniškim sklopom lj/nj)	S	II	modro
6.d	06.5	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	rdeče
6.e	06.6	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	M	I	modro
7	07.1	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	S	II	modro
	07.2	1	Neumetnostno besedilo	Bralno razumevanje	povzamejo temo, podteme in bistvene podatke	S	II	nad modrim
8	08.1	1	Jezik	Jezikovno znanje	prepoznajo, ponazorijo in uporabijo jezikovne izraze: osebno lastno ime, zemljepisno lastno ime in stvarno lastno ime	M	II	modro
	08.2	1	Jezik	Jezikovno znanje	prepoznajo, ponazorijo in uporabijo jezikovne izraze: osebno lastno ime, zemljepisno lastno ime in stvarno lastno ime	M	II	nad modrim
	08.3	1	Jezik	Jezikovno znanje	prepoznajo, ponazorijo in uporabijo jezikovne izraze: osebno lastno ime, zemljepisno lastno ime in stvarno lastno ime	M	II	nad modrim
	08.4	1	Jezik	Jezikovno znanje	prepoznajo, ponazorijo in uporabijo jezikovne izraze: osebno lastno ime, zemljepisno lastno ime in stvarno lastno ime	M	II	nad modrim

Oznaka naloge	Točke	Vsebina	Zmožnost	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomske stopnje	Območje	
9.a	09.1	1	Jezik	Jezikovno znanje	razvijajo pravopisno zmožnost: zapis glavnih in vrstilnih števk do 100 s številkami in z besedami	S	II	nad modrim
9.b	09.2	1	Jezik	Jezikovno znanje	razvijajo pravopisno zmožnost: zapis glavnih in vrstilnih števk do 100 s številkami in z besedami	S	II	modro
10	10.1	1	Jezik	Jezikovno znanje	razvijajo skladenjsko zmožnost: iz niza besed tvorijo vprašalne povedi	M	II	rumeno
	10.2	1	Jezik	Jezikovno znanje	razvijajo skladenjsko zmožnost: iz niza besed tvorijo vprašalne povedi	M	II	nad modrim
11	11.1	1	Neumetnostno besedilo	Pisno sporočanje	tvorijo besedilo določene vrste (opis kraja)	S	III	nad modrim
	11.2	1	Neumetnostno besedilo	Pisno sporočanje	tvorijo besedilo določene vrste (opis kraja)	S	III	nad modrim
	11.3	1	Neumetnostno besedilo	Pisno sporočanje	tvorijo besedilo določene vrste (opis kraja)	S	III	nad modrim
	11.4	1	Jezik	Jezikovno znanje	razvijajo pravopisno zmožnost: v svojih besedilih upoštevajo osnovna pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in estetskost pisave	S	III	nad modrim

II. del, umetnostno besedilo: prirejeno po: Andrej Rozman (2021). *Rozimnica: zgodbe, pesmi in uganke* (str. 383). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Oznaka naloge	Točke	Vsebina	Zmožnost	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomske stopnje	Območje	
1.a	01.1	1	Umetnostno besedilo	Jezikovno znanje	prepoznajo in uporabijo jezikoslovni izraz naslov	M	I	rumeno
1.b	01.2	1	Umetnostno besedilo	Jezikovno znanje	prepoznajo avtorja umetnostnega besedila	M	I	zeleno
2	02.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	ločijo glavne in stranske književne osebe	M	I	rdeče
	02.2	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	ločijo glavne in stranske književne osebe	M	I	zeleno
3.a	03.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	ubesedujejo svojo domišljjsko predstavo književnih oseb	M	I	rumeno
3.b	03.2	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	ubesedujejo svojo domišljjsko predstavo književnih oseb	M	I	zeleno
3.c	03.3	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	ubesedujejo svojo domišljjsko predstavo književnih oseb	M	I	rdeče
3.d	03.4	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	ubesedujejo svojo domišljjsko predstavo književnih oseb	M	I	nad modrim
4	04.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	sprejemajo in razumejo dogajanje, povezano v trden vzročno-posledični sistem	M	I	rumeno
5	05.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	določijo, o čem govori umetnostno besedilo	M	II	nad modrim
6	06.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov	M	II	modro
	06.2	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov	M	II	modro
	06.3	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov	M	II	modro
7	07.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	razumejo značaj in ravnanje književne osebe, ki doživlja take dogodivščine, kot bi si jih želeli doživljati sami	M	I	modro
8	08.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	oblikujejo svoje stališče do ravnanja književnih oseb	S	II	modro
9	09.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb	S	II	nad modrim
10	10.1	1	Umetnostno besedilo	Bralno razumevanje	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb	S	II	nad modrim
11	11.1	1	Umetnostno besedilo	Pisno sporočanje	pišejo fantastične zgodbe	S	III	nad modrim
	11.2	1	Umetnostno besedilo	Pisno sporočanje	pišejo fantastične zgodbe	S	III	
	11.3	1	Jezik	Jezikovno znanje	razvijajo pravopisno zmožnost: v svojih besedilih upoštevajo osnovna pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in estetskost pisave	S	III	nad modrim

Legenda:

Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje

Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge

Vsebina: vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo oziroma umetnostno besedilo

Zmožnost: navedena zmožnost, ki jo preverja vprašanja/dela naloge/naloge

Cilj – učenci: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu

Standardi znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu

Taksonomska stopnja (po Bloomu): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje

Območje: območje, v katero se je uvrstilo/uvrstil/uvrstila vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Opisu dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS

BESEDILO 1**Vrhnika**

Mesto Vrhnika naj bi ustanovili Argonavti. Pripluli so po rekah Savi in Ljubljanici iz daljnega morja. Ko so prišli do Vrhnike, so morali ladjo razstaviti. Po kopnem so jo prenesli do obale Jadranskega morja. Zato ima Vrhnika v svojem občinskem grbu narisano ladjo. Nekoč je bila Vrhnika pomembno trgovsko naselje. Rimsko ime za Vrhniko je bilo Nauportus.

Danes velik del Vrhnikе tvorijo stanovanjska naselja. Vrhnika pa je tudi pomembno industrijsko in obrtno središče. Leži ob avtocesti iz Ljubljane proti Kopru. Od slovenskega glavnega mesta je oddaljena približno 20 kilometrov. Njena nadmorska višina je 293 metrov. V mestu živi približno 9 000 prebivalcev.

Vrhnika je znana po svojih naravnih lepotah. Južno od Vrhnikе so številni izviri reke Ljubljanice. Najdemo jih na meji med kraškim svetom in Ljubljanskim barjem. Zaradi bližine gozdov, rek in hribov je Vrhnika priljubljen kraj za dejavnosti na prostem, kot sta pohodništvo in kolesarjenje. Pohodniki se radi povzpnejo na Planino, kjer z lesenega razglednega stolpa opazujejo Vrhniko in njeno okolico.

Vrhnika je rojstni kraj največjega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja. Njegov spomenik je prav v središču mesta. Nedaleč stran je tudi njegova rojstna hiša, ki je spremenjena v muzej. Po pisatelju se imenujejo kulturni dom, knjižnica in osnovna šola na Vrhniku.

SLOVAR:

Argonavti – skupina junakov iz grške pripovedi

(Prirejeno po: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Vrhnika>. Pridobljeno: 21. 11. 2024; ChatGPT, 21. 11. 2024; Milan Orožen Adamič in drugi (1995). Krajevni leksikon Slovenije. Ljubljana: DZS.)

2

BESEDILO 2

Andrej Rozman

Povodni mož in poplava

Povodni mož se je bal ljudi, zato je hodil na kopno samo ponoči, pa še takrat samo na breg svojega ribnika. Le kadar je tako močno deževalo, da so se ljudje zaprli v svoje hiše in čakali, da neurje mine, si je ponoči upal do bližnjega mesta. Tam je čofotal po lužah in občudoval izložbe trgovin.

Nekoč je več dni zapored lilo kot iz škafe. Reka, ki je tekla skozi mesto, se je razlila po cestah in poplavlila kleti in pritličja stanovanj. Povodni mož je najprej vriskal od veselja, ko je gledal, kako mesto postaja del podvodnega sveta. Ko je videl ljudi, kako bežijo iz svojih stanovanj, se mu poplava ni zdela več tako zabavna. Ko pa je zaslišal obupano žensko, ki je zavpila: »Na pomoč! V stanovanju je moj Mihec!« se je brez premisleka pognal v kletno stanovanje.

»Kakšne vrste reševalec pa je to, da je oblečen v zeleno?« so se spraševali ljudje, ko so ga videli, kako je iz poplavljenega kleti prinesel prestrašenega otroka.

Novinarji so tekli za njim, da bi povedal kaj za televizijo in časopise, a jim je pobegnil pod vodo. Pregledal je še nekaj stanovanj in rešil papigo in dva hrčka, ki so jih ljudje pozabili vzeti s seboj, ko so bežali. Iz tretjega stanovanja je odnesel akvarij z ribicami. Preselil jih je v svoj ribnik.

Ker je voda prestopila tudi bregove ribnika, je imel kar nekaj dela, da je prignal nazaj vse krape. Preden je zaspal, je Povodni mož razmišljal: »Poplava je za ljudi nekaj takega, kot bi bilo zame, če bi v ribniku zmanjkalo vode.« In je bil prav vesel, ko je naslednjega dne ugotovil, da je končno nehalo deževati.

SLOVAR:

škaf – lesena posoda

krap – sladkovodna riba

(Prirejeno po: Andraj Rozman (2021). Rozimnica: zgodbe, pesmi in uganke (str. 383). Ljubljana: Mladinska knjiga; Ilustrator: Zvonko Čoh.)

I. DEL

Pozorno preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. a) Napiši naslov besedila.

b) Kaj opisuje prebrano besedilo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Besedilo opisuje rastlino.
- B Besedilo opisuje kraj.
- C Besedilo opisuje državo.
- D Besedilo opisuje pot.

(2 točki)

2. Kdo so ustanovitelji Vrhniko?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Hrvati.
- B Rimljani.
- C Argonavti.
- D Nemci.

(1 točka)

1

3. Preberi posamezno trditev.
Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.
Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Ustanovitelji Vrhniko so pripluli po Savi in Ljubljani.	DRŽI	NE DRŽI
b)	V občinskem grbu ima Vrhniko narisano sonce.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Nekoč je bila Vrhniko pomembno vinogradniško naselje.	DRŽI	NE DRŽI
d)	V času Rimljanov se je Vrhniko imenovala Emona.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

4. Dopolni poved iz drugega odstavka besedila.

Vrhniko pa je tudi pomembno _____
in _____ središče.

(2 točki)

5. Kje leži Vrhniko?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Ob cesti iz Ljubljane proti Celju.
- B Ob severni ljubljanski obvoznici.
- C Ob avtocesti iz Ljubljane proti Kopru.
- D Ob vznožju Šmarne gore.

(1 točka)

6. a) Približno koliko kilometrov je Vrhnika oddaljena od glavnega mesta?

b) Na kateri nadmorski višini leži Vrhnika?

c) Katera reka izvira v bližini Vrhnike?

d) Navedi eno od športnih dejavnosti, s katero se lahko ukvarjamo na prostem v okolici Vrhnike.

e) Od kod je lep pogled na okolico Vrhnike?

(6 točk)

7. Napiši dve kulturni znamenitosti Vrhnike, ki sta povezani z največjim slovenskim pisateljem.

(2 točki)

1

8. Izpiši dve zemljepisni lastni imeni iz tretjega odstavka.

(4 točke)

9. Dopolni povedi. Napiši z besedo obe števili v oklepajih.

a) Po velikosti je Vrhnika na (19.) _____ mestu v Sloveniji.

b) Ivan Cankar je bil star (42) _____ let, ko je umrl.

(2 točki)

10. Sestavi smiselno vprašalno poved iz vseh besed v okvirjih.

prebivalcev

Vrhniki

Koliko

na

je

(2 točki)

11. Opiši vas Vrba.

V opis vključi vsaj dva podatka iz vsakega okvirja.

Napiši najmanj šest povedi.

Opis naj bo smiselno povezan.

Pazi na pravopisna in slovnična pravila.

Lega

- vas pod Karavankami
- gorenjska avtocesta
- nadmorska višina 584 metrov

Prebivalci

- približno 200
- delavci v bližnjih krajih
- kmetje

Vrba**Zgradbe**

- rojstna hiša Franceta Prešerna
- kmečke hiše
- cerkev svetega Marka

Zanimivosti

- stara vaška lipa
- spomenik največjega slovenskega pesnika
- bližina Blejskega jezera

Vrba

(4 točke)

2

II. DEL

Pozorno preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. a) Napiši naslov besedila.

b) Napiši ime in priimek avtorja besedila.

(2 točki)

2. Kdo nastopa v zgodbi?
Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Oče.

B Mihec.

C Gasilci.

D Povodni mož.

E Ribiči.

(2 točki)

3. Preberi trditve o Povodnem možu.
 Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.
 Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Bal se je ljudi.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Na kopno je hodil podnevi.	DRŽI	NE DRŽI
c)	V mestu je rad čofotal v vodnjaku.	DRŽI	NE DRŽI
d)	V neurju je občudoval izložbe trgovin.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

4. Kaj se je zgodilo nekoč v mestu?
 Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A V mestu je izbruhnil velik požar.
- B Reka je poplavlila kleti in pritličja stanovanj.
- C Dež se je spremenil v snežni metež.
- D Na cestah je nastala poledica.

(1 točka)

2

5. Kaj se je zgodilo, da se Povodnemu možu poplava kar naenkrat ni več zdela zabavna?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Zgradbe so se podrle.
- B Narava je pokazala zobe.
- C Ljudje so bili v stiski.
- D Mesto je bilo poplavljeno.

(1 točka)

6. Določi vrstni red reševalne akcije Povodnega moža.
Označi zaporedje s številkami od 1 do 4.

_____ Rešil je papigo in dva hrčka.

_____ V ribnik je prignal vse krape.

_____ Iz stanovanja je rešil otroka.

_____ Preselil je akvarij z ribicami.

(3 točke)

7. Pred kom je Povodni mož pobegnil pod vodo?

(1 točka)

8. Napiši vprašanje, ki bi ga ti postavil Povodnemu možu o reševalni akciji.

(1 točka)

9. V kateri povedi Povodni mož ugotovi, da ima poplava zanj drugačen pomen, kot ga ima za ljudi? Izpiši jo iz besedila.

(1 točka)

10. Zakaj se je Povodni mož razveselil spremembe vremena?

(1 točka)

2

11. Nadaljuj zgodbo o Mihi, ki je pomagal Povodnemu možu v nesreči.
Napiši najmanj šest smiselno povezanih povedi.
Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

Poleti je prišla huda suša. Miha se je odpravil na sprehod do ribnika.

Na dnu izsušenega ribnika je opazil zaskrbljenega Povodnega moža.

(3 točke)